

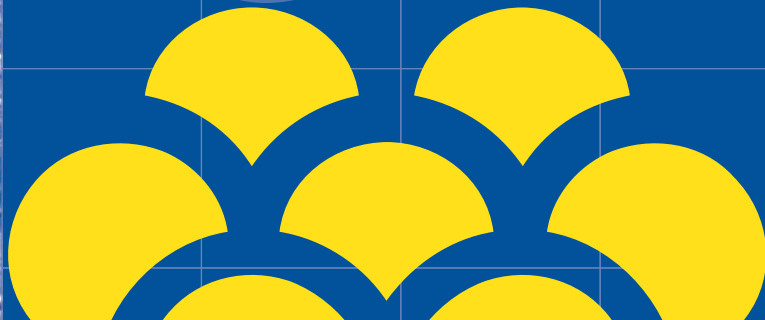

gemeente

Zoetermeer

omnibusenquête 2012
deelrapport
energiebesparende maatregelen

O&S
Onderzoek & Statistiek

Omnibusenquête 2012

deelrapport energiebesparende maatregelen

februari 2013

Bedrijfsvoering / Facilitair Bedrijf, Onderzoek & Statistiek
Coördinatie / organisatie veldwerk: team O&S
Analyse en verslaglegging: Bert Ploeger

Opdrachtgever:
Stad / Stadsontwikkeling Monique Hakkennes

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	5
1 ONDERZOEKSVERANTWOORDING	7
1.1 Inleiding	7
1.2 Doelstelling	7
1.3 Respons	7
1.4 Dit rapport	7
2 RESULTATEN	9
2.1 typering van respondenten naar hun woning	9
2.2 toepassing van energiebesparende maatregelen	9
2.3 campagne 'Zoetermeer Plezier met energie besparen'	13
2.4 effect van kortingen op besluitvorming	13
BIJLAGE I BEVOLKING, STEEKPROEF EN RESPONS	15
BIJLAGE II BETROUWBAARHEID EN NAUWKEURIGHEID	17
BIJLAGE III VRAGENLIJST	19
BIJLAGE IV RECHTE TELLINGEN	23
BIJLAGE V KRUISTABELLEN	27

SAMENVATTING

In de omnibusenquête van 2012 is een aantal vragen gesteld over energiebesparende maatregelen in koopwoningen. De bruikbare respons op dit onderdeel van de omnibusenquête bedraagt (inclusief personen die in huurwoningen wonen): 1163 personen (58,2%).

energiebesparende maatregelen

Vragen over investering in energiebesparende maatregelen zijn aan alle (766) bewoners van koopwoningen voorgelegd.

Muurisolatie komt - met zekerheid - voor bij 67% van hen, dakisolatie bij 66%, vloerisolatie bij 53% en HR++-glas bij 60%. Zonnepanelen worden veel minder genoemd, namelijk door 6% van de respondenten die in een koopwoning wonen. Wel zijn er veel respondenten (36%) die de aanschaf van zonnepanelen overwegen.

De genoemde energiebesparende maatregelen komen bij hoogbouw iets minder voor dan bij laagbouw.

De woningen van na 1990 zijn gemiddeld genomen veel beter geïsoleerd dan de oudere woningen. Ook zonnepanelen komen meer voor op nieuwere dan op oudere woningen.

campagne

Van alle bewoners van koopwoningen heeft 16% wel eens gehoord van de campagne 'Zoetermeer Plezier met energie besparen'. De belangrijkste bronnen van informatie hierover (d.w.z.: de eerste bron via welke men over de campagne hoorde) zijn: het Stadsnieuws en een brief.

kortingen

Veel van de bewoners van koopwoningen (60%) menen dat hun besluitvorming over energiebesparende maatregelen makkelijker wordt indien leveranciers kortingen geven bij dergelijke investeringen.

1 ONDERZOEKSVERANTWOORDING

1.1 Inleiding

In september / oktober 2012 is in Zoetermeer de jaarlijkse omnibusenquête gehouden. In deze enquête worden over uiteenlopende onderwerpen vragen gesteld aan inwoners van Zoetermeer. In 2012 zijn enkele vragen gesteld die samenhangen met de campagne *Zoetermeer plezier met energie besparen*. Deze campagne, onderdeel van het project *Duurzaam Zoetermeer*, is gericht op het vergroten van het energiebewustzijn onder Zoetermeerse woningeigenaren. Opdrachtgever voor het onderzoek is de directie Stad, afdeling Stadsontwikkeling.

1.2 Doelstelling

Doel van het onderzoek is uitspraken te kunnen doen over de energiebesparende investeringen die zijn en worden gedaan door bewoners van Zoetermeerse koopwoningen.

1.3 Respons

Voor de omnibusenquête zijn drie niet overlappende steekproeven getrokken van 2000 inwoners van Zoetermeer, die op 1 september 2012 18 jaar of ouder waren. Voor de personen in de steekproeven geldt bovendien dat zij op dat moment niet woonachtig waren in een 'bijzonder woongebouw' (bejaardenoord, gevangenis, gezinsvervangend tehuis) of in een woonwagen. Aan de personen uit de drie steekproeven zijn verschillende enquêtes voorgelegd. De respons op de vragenlijst die de vragen over energiebesparende maatregelen bevat bedraagt 1200 personen (60,0%). De voor analyse bruikbare respons op de vragen over de gemeentelijke dienstverlening bedraagt 1163 personen (58,2%).

De Zoetermeerse bevolking is redelijk evenwichtig in de respons vertegenwoordigd: in bijlage I worden kenmerken van de respons (geslacht, leeftijd) vergeleken met gegevens uit het bevolkingsbestand. In bijlage II wordt stilgestaan bij de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van een onderzoek van deze omvang.

1.4 Dit rapport

In hoofdstuk 2 worden de resultaten van dit onderzoek toegelicht. Vragen over investering in energiebesparende maatregelen komen in §2.2 aan de orde. In §2.3 gaat het over de bekendheid van de campagne 'Zoetermeer Plezier met energie besparen'. §2.4 gaat in op kortingen bij energiebesparende maatregelen.

bijlagen

- Een verantwoording van het onderzoek staat in bijlage I (representativiteit) en bijlage II (betrouwbaarheid en nauwkeurigheid).
- De vragenlijst, voor zover relevant voor dit onderzoek, is opgenomen als bijlage III.
- De resultaten in tabelvorm (rechte tellingen) staan in bijlage IV.
- Bijlage V bevat een aantal kruistabellen.

2

RESULTATEN

2.1 **typering van respondenten naar hun woning**

In bijlage IV (tabel IV-1 t/m IV-4) wordt de respons beschreven aan de hand van enkele woningkenmerken. De belangrijkste elementen daaruit staan hieronder opgesomd.

- 66% van de respons bewoont een koopwoning; 34% bewoont een huurwoning. Aangezien de campagne *Zoetermeer plezier met energie besparen* zich enkel richt op bewoners van koopwoningen zijn aan bewoners van huurwoningen verder geen vragen over dit onderwerp gesteld.
- 90% (bewoners koopwoning) is eigenaar of mede-eigenaar van de woning; 10% is niet de eigenaar.
- 17% (bewoners koopwoning) woont in hoogbouw; 83% woont in laagbouw.
- 55% (bewoners koopwoning) woont in een woning die vóór 1990 als nieuwbouw is opgeleverd; 41% woont in een woning van 1990 of later (en 4% weet het niet of antwoordt niet).
- 45% (bewoners koopwoning) behoort tot het eerste huishouden dat de woning bewoont; bij 55% was er sprake van eerdere bewoning.

2.2 **toepassing van energiebesparende maatregelen**

Vragen over investering in energiebesparende maatregelen zijn aan alle bewoners van koopwoningen voorgelegd. De onderwerpen waarnaar is gevraagd zijn: muurisolatie, dakisolatie, vloerisolatie, hoge kwaliteit dubbel glas (HR++) en zonnepanelen. Gevraagd is of deze voorzieningen bij de aankoop van het huis al aanwezig waren, dan wel later zijn aangebracht of mogelijk in de toekomst worden aangebracht. In bijlage IV, (tabel IV-5 t/m IV-9) staat een overzicht van de antwoorden.

De tabellen laten zien dat de verschillende vormen van isolatie bij de woningen van veel respondenten aanwezig zijn: muurisolatie bij 67%, dakisolatie bij 66%, vloerisolatie bij 53% en HR++-glas bij 60%. Een betrekkelijk groot deel (15 à 20%) weet van deze vormen van isolatie niet of ze aanwezig zijn.

Zonnepanelen komen veel minder voor: bij 6% van de respondenten die in een koopwoning wonen. Wel zijn er veel respondenten (36%) die de aanschaf van zonnepanelen overwegen ('wordt misschien uitgevoerd').

Uiteraard kan dit algemene beeld aan de hand van woningkenmerken worden gepreciseerd. De diagrammen op de volgende drie pagina's laten dat zien. De respons waarop deze diagrammen zijn gebaseerd is voor deze analyse teruggebracht tot degenen die daadwerkelijk een woning in eigendom hebben, of daarvan mede-eigenaar zijn: in totaal 685 respondenten.

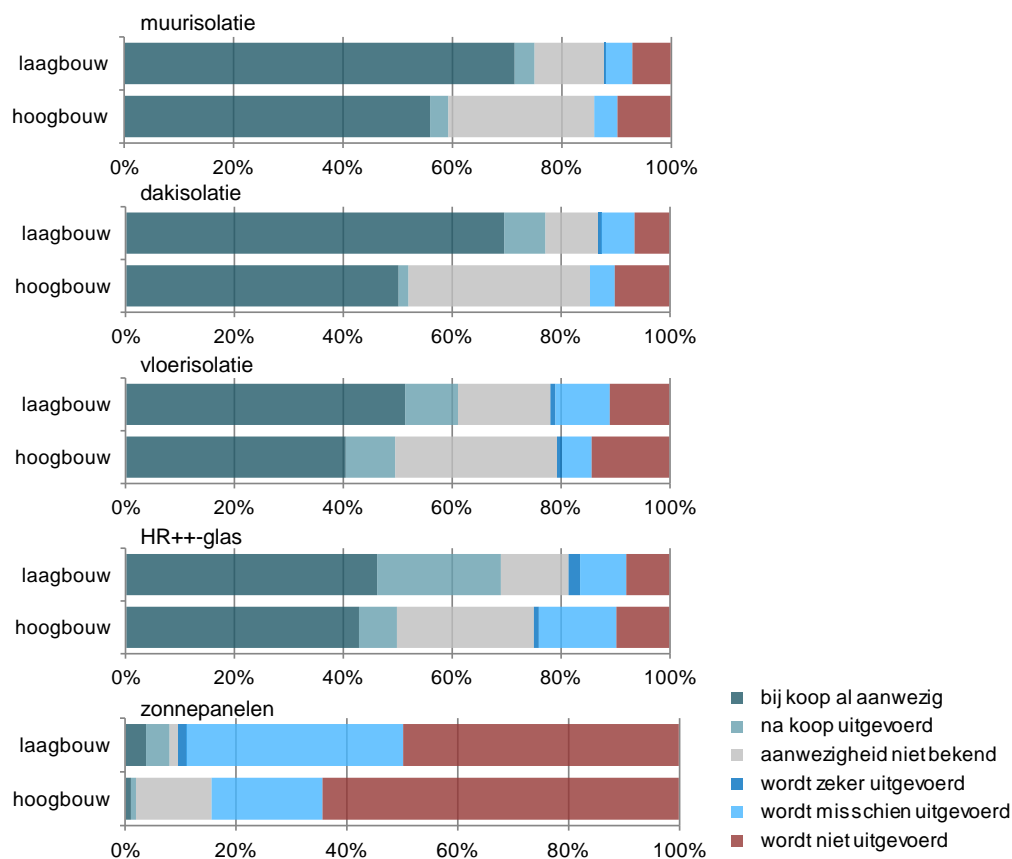
Telkens is, per voorziening, een vergelijking gemaakt: tussen hoog- en laagbouw (figuur 2-1), tussen oplevering vóór en na 1990 (figuur 2-2) en tussen eerste en latere bewoners (figuur 2-3). In bijlage V staan de kruistabellen waarop de diagrammen zijn gebaseerd.

laagbouw versus hoogbouw

Waar het gaat om de aanwezigheid van besparende voorzieningen scoort hoogbouw iets minder gunstig dan laagbouw. Wat daarbij mogelijk een rol kan spelen is dat besluitvorming over investeringen in hoogbouw veelal collectief moet plaatsvinden.

Bij vloer- en dakisolatie is het verschil met laagbouw ook anderszins begrijpelijk: die vormen van isolatie zijn voor hoogbouwbezoekers uiteraard minder relevant als zij niet de onderste of de bovenste woonlaag bewonen.

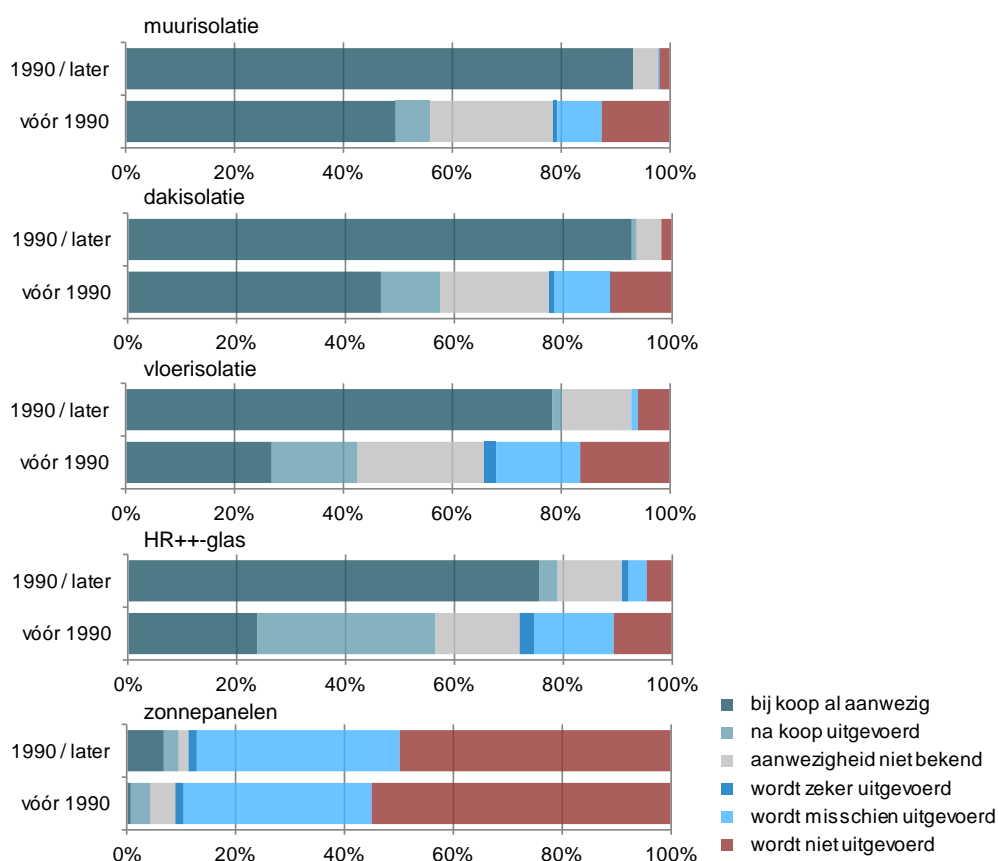
Opvallend is dat onder eigenaren van laagbouw veel vaker na aankoop van de woning in HR++-glas is geïnvesteerd dan onder eigenaren van hoogbouw-woningen.

figuur 2.1 de status van investeringen in energiebesparende maatregelen in de woningen van de respondenten, voor zover deze daarvan eigenaar of mede-eigenaar zijn, onderscheiden naar bewoners van hoogbouw en laagbouw (in procenten).

jaar van oplevering

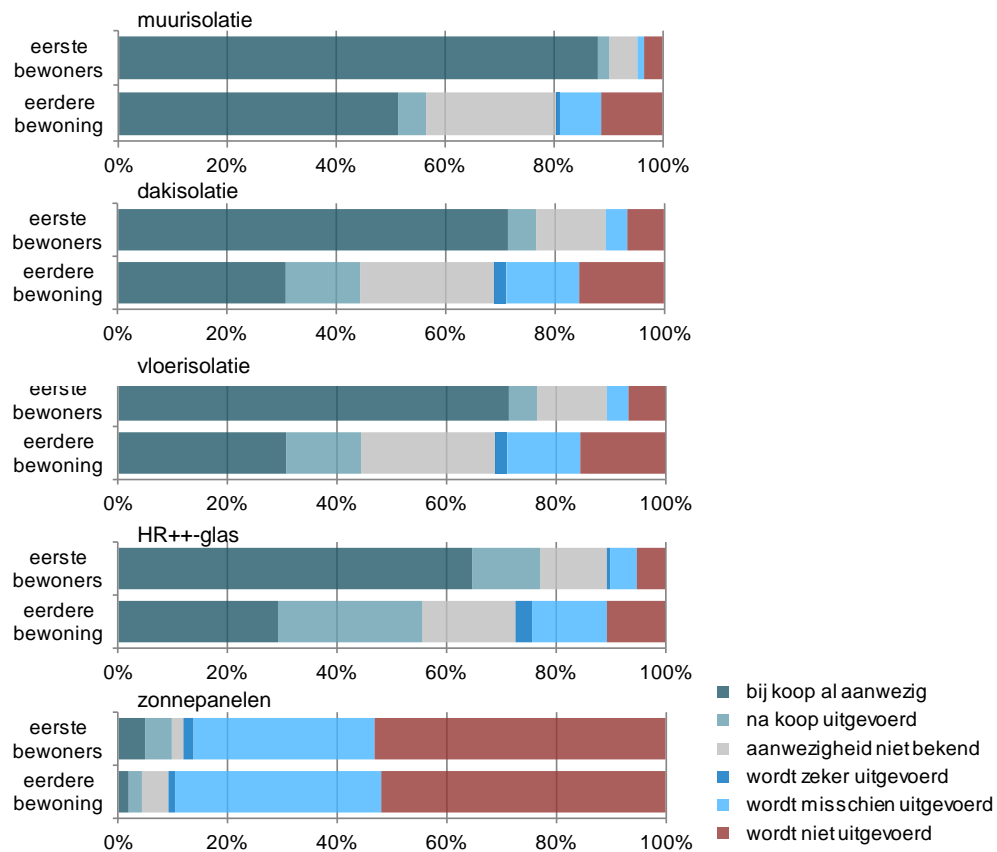
Er doen zich grote verschillen tussen oudere en nieuwere woningen. De woningen van na 1990 zijn gemiddeld genomen veel beter geïsoleerd dan de oudere woningen. Ook zonnepanelen komen meer voor op nieuwere dan op oudere woningen. Figuur 2.2 laat zien dat de oudere woningen wat betreft isolatie (en dan vooral de beglazing) wel een inhaalslag gemaakt hebben. Veel bewoners hebben na de aankoop van hun huis isolatiemaatregelen uitgevoerd.

figuur 2.2 de status van investeringen in energiebesparende maatregelen in de woningen van de respondenten, voor zover deze daarvan eigenaar of mede-eigenaar zijn, onderscheiden naar de opleveringsperiode van de woning (in procenten).

eerste bewoners of eerdere bewoning

De vraag of men wel of niet tot de eerste bewoners van een woning hoort levert een gemengd beeld op. Verhoudingsgewijs komt eerste bewoning veel vaker voor bij nieuwbouw dan bij oudere woningen (zie tabel V-16). Daardoor lijkt figuur 2.3 op figuur 2.2. Een verschil is dat een betrekkelijk groot deel van de eerste bewoners na de aankoop van hun huis energiebesparende maatregelen heeft getroffen, met name het aanbrengen van HR++-glas.

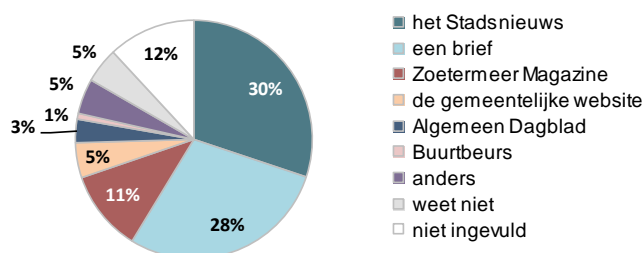

figuur 2.3 de status van investeringen in energiebesparende maatregelen in de woningen van de respondenten, voor zover deze daarvan eigenaar of mede-eigenaar zijn, onderscheiden naar eerste en latere bewoners (in procenten).

2.3 campagne 'Zoetermeer Plezier met energie besparen'

Van alle (766) bewoners van koopwoningen heeft 16% wel eens gehoord van de campagne 'Zoetermeer Plezier met energie besparen' (tabel IV-10).

Figuur 2.4 laat zien via welke informatiebron deze respondenten zeggen voor het eerst van de deze campagne gehoord te hebben. Het Stadsnieuws is de meest genoemde informatiebron. Een brief waarin dit onderwerp aan de orde kwam wordt ook vaak genoemd. Zes respondenten (5%) noemen een andere bron (zie toelichting bij tabel IV-11).

figuur 2.4 de informatiebron via welke men voor het eerst gehoord heeft over de campagne 'Zoetermeer Plezier met energie besparen' (in procenten, n = 126)

2.4 effect van kortingen op besluitvorming

Figuur 2.5 toont de reacties op de vraag of makkelijker besloten wordt tot energiebesparende investeringen indien leveranciers daarbij individuele of collectieve kortingen geven. Veel respondenten (60%) denken dat hun besluitvorming daardoor inderdaad makkelijker wordt.

figuur 2.5 invloed van kortingen op de besluitvorming (onder bewoners van koopwoningen) over energiebesparende maatregelen (in procenten, n = 766)

BIJLAGE I bevolking, steekproef en respons

In de twee onderstaande tabellen worden de Zoetermeerse bevolking, de steekproef en de bruikbare respons van dit deelonderzoek onderling vergeleken aan de hand van de kenmerken *sekse* en *leeftijd*. Binnen de Zoetermeerse bevolking van 18 jaar en ouder zijn vrouwen licht in de meerderheid. De steekproef toont ten opzichte van de verdeling over mannen en vrouwen in heel Zoetermeer een (toevallige) afwijking van ca. 0,8 procentpunt (dat wil zeggen: iets meer mannen, iets minder vrouwen). In de respons is het percentage vrouwen 3,7 procentpunten hoger dan in de steekproef. Het verschil van de responspercentages met de percentages in de populatie bedraagt + 2,9 procentpunt voor vrouwen en - 2,9 procentpunt voor mannen.

Verder laat de respons een oververtegenwoordiging zien voor de leeftijdsklasse 40 t/m 64 jaar, en een tamelijk sterke ondervertegenwoordiging van de klasse 18 t/m 39 jaar. De verschillen zijn vergelijkbaar met die in de omnibusenquête van voorgaande jaren; een correctie door middel van weging is niet uitgevoerd.

tabel I-1 *Zoetermeerse bevolking (18+), steekproef en respons, naar sekse*

sekse		bevolking 18+ op 01-01-2012	steekproef	bruikbare respons
man	aantal	46477	982	518
	procent	48,3	49,1	45,4
vrouw	aantal	49722	1018	624
	procent	51,7	50,9	54,6
subtotaal (100%)		96199	2000	1142
sekse onbekend		-	-	21
totaal		96199	2000	1163

tabel I-2 *Zoetermeerse bevolking (18+), steekproef en respons, naar leeftijd in klassen*

leeftijd		bevolking 18+ op 01-01-2012	steekproef	bruikbare respons
18 t/m 39 jaar	aantal	33356	691	286
	procent	34,7	34,6	25,2
40 t/m 64 jaar	aantal	45921	952	650
	procent	47,4	47,6	57,2
65+	aantal	16922	357	200
	procent	17,6	17,9	17,6
subtotaal (100%)		96199	2000	1136
leeftijd onbekend		-	-	27
totaal		96199	2000	1163

BIJLAGE II betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

Betrouwbaarheidsintervallen

De in dit verslag opgenomen uitkomsten hebben betrekking op de totale respons of op bepaalde categorieën daarvan. Over de 'werkelijkheid', dat wil zeggen de situatie in de totale populatie van Zoetermeeders van 18 jaar of ouder, kunnen alleen uitspraken worden gedaan in de vorm van schattingen.

Dit kan in de vorm van puntschattingen en intervallschattingen. Bij een puntschatting, dat wil zeggen een schatting in de vorm van één getal, ligt het voor de hand als benadering van de werkelijkheid de uitkomst uit de enquête te nemen. Wanneer in de respons bijvoorbeeld 40% een bepaald gedrag vertoont, wordt dan aangenomen dat dit ook in de populatie 40% zal zijn. Een dergelijke puntschatting van een percentage zal bijna altijd in meer of mindere mate van de werkelijkheid afwijken.

De kans op een verkeerde schatting kan men aanzienlijk reduceren door de werkelijkheid te schatten in de vorm van intervallen (intervallschattingen). Het is daarbij, met behulp van statistische formules, mogelijk de grootte van een interval zodanig rond de enquête-uitkomst te kiezen dat met een bepaalde betrouwbaarheid, uitgedrukt in procenten, kan worden aangenomen dat de werkelijke waarde zich binnen dat interval bevindt.

In tabel II-1 is voor verschillende aantallen respondenten en voor verschillende percentages in de respons weergegeven wat de nauwkeurigheidsmarges zijn. Het gaat daarbij om de marges bij 95% betrouwbaarheid. Dit betekent dat als de steekproeftrekking en het onderzoek vele malen zou worden herhaald, het berekende nauwkeurigheidinterval in minstens 95 van de 100 gevallen de werkelijke waarde zou bevatten.

Voorbeelden

Allereerst enkele voorbeelden ter verduidelijking van de tabel:

- Stel dat van alle (1163) respondenten 30% opvatting A aanhangt. In werkelijkheid (dus in de totale populatie Zoetermeeders van 18 jaar en ouder) zal dit percentage dan met 95% zekerheid liggen tussen 27,5% en 32,5%.
- Stel dat van alle respondenten er 50 gedrag X vertonen. Als van deze 50 personen 60% vrouw is dan kan met 95% zekerheid gesteld worden dat van alle Zoetermeerse 18-plussers die gedrag X vertonen tussen de 46,4% en 73,6% vrouw is.

tabel II-1 aantal procentpunten waarmee de werkelijke percentages (in de populatie) maximaal kunnen verschillen met die in de respons (betrouwbaarheidsinterval van 95%).

aantal respondenten	percentages in de respons				
	10% of 90%	20% of 80%	30% of 70%	40% of 60%	50%
50	8.3	11.1	12.7	13.6	13.9
100	5.9	7.8	9.0	9.6	9.8
200	4.2	5.5	6.4	6.8	6.9
300	3.4	4.5	5.2	5.5	5.7
400	2.9	3.9	4.5	4.8	4.9
500	2.6	3.5	4.0	4.3	4.4
600	2.4	3.2	3.7	3.9	4.0
700	2.2	3.0	3.4	3.6	3.7
800	2.1	2.8	3.2	3.4	3.5
900	2.0	2.6	3.0	3.2	3.3
1.000	1.9	2.5	2.8	3.0	3.1
1.100	1.8	2.4	2.7	2.9	3.0
1.163	1.7	2.3	2.6	2.8	2.9

BIJLAGE III vragenlijst

ENERGIEBESPARENDE MAATREGELEN

45. In wat voor woning woont u?

1. een huurwoning → ga naar vraag 53
 2. een koopwoning, hoogbouw (d.w.z.: u heeft boven- en/of onderburen)
 3. een koopwoning, laagbouw (d.w.z.: u heeft geen boven- of onderburen)

46. Wanneer is deze woning als nieuwbouwwoning opgeleverd?

1. voor 1990
 2. in 1990 of later
 3. weet niet

47. Welke situatie is op uzelf van toepassing?

1. ik ben niet de eigenaar van de woning
 2. ik ben mede-eigenaar van de woning
 3. de woning is voor 100% mijn eigendom

48. Is uw huishouden het eerste huishouden dat deze woning bewoont?

1. ja
 2. nee

49. Hieronder staan vijf investeringen die u kunt doen om energie te besparen.

Kunt u voor elk van deze investeringen aangeven of deze voor uw woning al is toegepast, en of er wellicht plannen zijn voor zo'n investering?

LET OP: op elke regel één vakje aankruisen

	investering is al toegepast			investering is (nog) niet toegepast		
	1 was bij koop van de woning al aanwezig	2 is na koop van de woning uitgevoerd	3 aanwezigheid niet bekend	4 zal zeker worden uitgevoerd	5 zal misschien worden uitgevoerd	6 zal niet worden uitgevoerd
- muurisolatie	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- dakisolatie	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- vloerisolatie	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- HR++-glas	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- zonnepanelen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

50. Heeft u wel eens gehoord van de campagne 'Zoetermeer Plezier met energie besparen' ?

1. ja
 2. nee → ga naar vraag 52

51. Via welke informatiebron heeft u voor het eerst gehoord over de campagne 'Zoetermeer Plezier met energie besparen' ?

1. het Stadsnieuws (in Postiljon/Zoetermeer Dichtbij)
 2. Algemeen Dagblad
 3. de gemeentelijke website (www.zoetermeer.nl)
 4. een brief
 5. Buurtbeurs
 6. Zoetermeer Magazine
 7. anders, namelijk: .....
 8. weet niet

52. Leveranciers en installateurs kunnen (individuele of collectieve) kortingen geven bij energiebesparende investeringen voor uw huis.

Hoe beïnvloeden dergelijke kortingen uw besluitvorming over het nemen van energiebesparende maatregelen?

- 1. dergelijke kortingen maken de besluitvorming veel makkelijker.
- 2. dergelijke kortingen maken de besluitvorming iets makkelijker.
- 3. dergelijke kortingen hebben nauwelijks of geen invloed op de besluitvorming.
- 4. dergelijke kortingen werken belemmerend voor de besluitvorming.
- 5. niet van toepassing: ik beslis daarover zelf niet mee.

PERSOONLIJKE GEGEVENS

130. **Bent u een man of een vrouw?**

- 1. man
- 2. vrouw

131. **Wat is uw leeftijd?**

..... jaar

132. **Wat is uw hoogst voltooide opleiding?**

- 1. geen
- 2. lager algemeen onderwijs (lagere school, basisschool)
- 3. middelbaar algemeen onderwijs (bijv. MULO, MAVO, VGLO, VMBO-T)
- 4. hoger algemeen onderwijs (bijv. HBS, VWO, MMS, HAVO)
- 5. lager beroepsonderwijs (bijv. LEAO, LTS, LHNO, LAS, VMBO)
- 6. middelbaar beroepsonderwijs (bijv. MEAO, MTS, MHNO)
- 7. hoger beroepsonderwijs (bijv. HEAO, HTS, MO-A)
- 8. wetenschappelijk onderwijs
- 9. anders, namelijk: .....
- 10. weet niet

133. **Verricht u momenteel betaald werk?**

(Ook als het maar voor enkele uren per week is of voor een korte periode)

- 1. ja
- 2. nee → ga naar vraag 135

134. **Hoeveel uur per week verricht u gewoonlijk betaald werk?**

..... uur per week

135. **Welke van onderstaande situaties is op u het meest van toepassing?**

LET OP: het 'meest', dus slechts één hokje aankruisen.

- 1. werkzaam in loondienst, eigen bedrijf of praktijk
- 2. werkzoekende zonder werk
- 3. student of scholier
- 4. werkzaam in eigen huishouding
- 5. gepensioneerd, AOW'er, VUT'er, rentenier
- 6. arbeidsongeschikt of invalide
- 7. verricht vrijwilligerswerk
- 8. iets anders, namelijk: .....

136. **Waaruit bestaat het huishouden waartoe u behoort?**

- 1. alleenstaande → ga naar vraag 140
- 2. twee partners, zonder kind(eren) → ga naar vraag 139
- 3. twee partners, met kind(eren)
- 4. éénoudergezin (= één volwassene met kind(eren))
- 5. anders, namelijk: .....

137. Wat is uw plaats in het huishouden?

- 1. één van de twee partners
- 2. hoofd van het éénoudergezin
- 3. kind
- 4. anders, namelijk: .....

138. Uit hoeveel personen bestaat uw huishouden?

..... personen

139. Hoeveel personen van uw huishouden hebben een inkomen?

..... personen

140. In welke klasse valt momenteel het totale netto-inkomen per maand van het hoofd van uw huishouden plus dat van de (eventuele) partner van dat hoofd?

LET OP: - vakantiegeld en onregelmatige toelagen niet meerekenen.
- het gaat om niet meer dan een ruwe schatting!

- 1. minder dan € 501,-
- 2. € 501,- t/m € 1.000,-
- 3. € 1.001,- t/m € 1.500,-
- 4. € 1.501,- t/m € 2.000,-
- 5. € 2.001,- t/m € 2.500,-
- 6. € 2.501,- t/m € 3.000,-
- 7. € 3.001,- t/m € 3.500,-
- 8. € 3.501,- t/m € 4.000,-
- 9. € 4.001,- of meer
- 10. weet niet

141. Tot welke bevolkingsgroep rekent u zichzelf vooral?

LET OP: 'vooral', dus slechts één hokje aankruisen.

- 1. Nederlandse
- 2. Surinaamse
- 3. Antilliaanse/Arubaanse
- 4. Indonesische/Nederlands Indische
- 5. andere

BIJLAGE IV rechte tellingen

tabel IV-1 *type woning (vraag 45)*

	aantal	procent
huurwoning	397	34,1
koopwoning (hoogbouw)	131	11,3
koopwoning (laagbouw)	635	54,6
totaal	1163	100,0

tabel IV-2 *opleveringsperiode koopwoningen (vraag 46)*

	aantal	procent	procent (geldig)
vóór 1990	420	36,1	54,8
1990 of later	312	26,8	40,7
weet niet	29	2,5	3,8
niet ingevuld	5	,4	,7
subtotaal (bewoners van koopwoningen)	766	65,9	100,0
niet van toepassing	397	34,1	
totaal	1163	100,0	

tabel IV-3 *eigendomssituatie koopwoningen (vraag 47)*

	aantal	procent	procent (geldig)
respondent is niet de eigenaar	71	6,1	9,3
respondent is mede-eigenaar	305	26,2	39,8
respondent is eigenaar	384	33,0	50,1
niet ingevuld	6	,5	,8
subtotaal (bewoners van koopwoningen)	766	65,9	100,0
niet van toepassing	397	34,1	
totaal	1163	100,0	

tabel IV-4 *is het huishouden van de respondent het eerste huishouden dat de woning bewoont? (vraag 48)*

	aantal	procent	procent (geldig)
ja	342	29,4	44,6
nee	421	36,2	55,0
niet ingevuld	3	,3	,4
subtotaal (bewoners van koopwoningen)	766	65,9	100,0
niet van toepassing	397	34,1	
totaal	1163	100,0	

tabel IV-5 *toepassing van muurisolatie / plannen voor muurisolatie (vraag 49 - eerste item)*

	aantal	procent	procent (geldig)
is toegepast: was al bij koop aanwezig	483	41,5	63,1
is toegepast: is na koop uitgevoerd	27	2,3	3,5
aanwezigheid niet bekend	113	9,7	14,8
is niet toegepast: wordt zeker uitgevoerd	2	,2	,3
is niet toegepast: wordt misschien uitgevoerd	32	2,8	4,2
is niet toegepast: wordt niet uitgevoerd	56	4,8	7,3
niet ingevuld	53	4,6	6,9
subtotaal (bewoners van koopwoningen)	766	65,9	100,0
vraag is niet van toepassing	397	34,1	
totaal	1163	100,0	

tabel IV-6 *toepassing van dakisolatie / plannen voor dakisolatie (vraag 49 - tweede item)*

	aantal	procent	procent (geldig)
is toegepast: was al bij koop aanwezig	459	39,5	59,9
is toegepast: is na koop uitgevoerd	48	4,1	6,3
aanwezigheid niet bekend	109	9,4	14,2
is niet toegepast: wordt zeker uitgevoerd	3	,3	,4
is niet toegepast: wordt misschien uitgevoerd	40	3,4	5,2
is niet toegepast: wordt niet uitgevoerd	49	4,2	6,4
niet ingevuld	58	5,0	7,6
subtotaal (bewoners van koopwoningen)	766	65,9	100,0
vraag is niet van toepassing	397	34,1	
totaal	1163	100,0	

tabel IV-7 *toepassing van vloerisolatie / plannen voor vloerisolatie (vraag 49 - derde item)*

	aantal	procent	procent (geldig)
is toegepast: was al bij koop aanwezig	340	29,2	44,4
is toegepast: is na koop uitgevoerd	68	5,8	8,9
aanwezigheid niet bekend	153	13,2	20,0
is niet toegepast: wordt zeker uitgevoerd	7	,6	,9
is niet toegepast: wordt misschien uitgevoerd	62	5,3	8,1
is niet toegepast: wordt niet uitgevoerd	84	7,2	11,0
niet ingevuld	52	4,5	6,8
subtotaal (bewoners van koopwoningen)	766	65,9	100,0
vraag is niet van toepassing	397	34,1	
totaal	1163	100,0	

tabel IV-8 *toepassing van HR++-glas / plannen voor HR++-glas (vraag 49 - vierde item)*

	aantal	procent	procent (geldig)
is toegepast: was al bij koop aanwezig	315	27,1	41,1
is toegepast: is na koop uitgevoerd	141	12,1	18,4
aanwezigheid niet bekend	121	10,4	15,8
is niet toegepast: wordt zeker uitgevoerd	13	1,1	1,7
is niet toegepast: wordt misschien uitgevoerd	66	5,7	8,6
is niet toegepast: wordt niet uitgevoerd	61	5,2	8,0
niet ingevuld	49	4,2	6,4
subtotaal (bewoners van koopwoningen)	766	65,9	100,0
vraag is niet van toepassing	397	34,1	
totaal	1163	100,0	

tabel IV-9 *toepassing van zonnepanelen / plannen voor zonnepanelen (vraag 49 - vijfde item)*

	aantal	procent	procent (geldig)
is toegepast: was al bij koop aanwezig	20	1,7	2,6
is toegepast: is na koop uitgevoerd	23	2,0	3,0
aanwezigheid niet bekend	30	2,6	3,9
is niet toegepast: wordt zeker uitgevoerd	12	1,0	1,6
is niet toegepast: wordt misschien uitgevoerd	242	20,8	31,6
is niet toegepast: wordt niet uitgevoerd	366	31,5	47,8
niet ingevuld	73	6,3	9,5
subtotaal (bewoners van koopwoningen)	766	65,9	100,0
vraag is niet van toepassing	397	34,1	
totaal	1163	100,0	

tabel IV-10 *gehoord van de campagne 'Zoetermeer Plezier met energie besparen' ? (vraag 50)*

	aantal	procent	procent (geldig)
ja	126	10,8	16,4
nee	632	54,3	82,5
niet ingevuld	8	,7	1,0
subtotaal (bewoners van koopwoningen)	766	65,9	100,0
niet van toepassing	397	34,1	
totaal	1163	100,0	

tabel IV-11 *via welke informatiebron voor het eerst gehoord over de campagne 'Zoetermeer Plezier met energie besparen'? (vraag 51)*

	aantal	procent	procent (geldig)
het Stadsnieuws	38	3,3	30,2
Algemeen Dagblad	4	,3	3,2
de gemeentelijke website	6	,5	4,8
een brief	36	3,1	28,6
Buurtbeurs	1	,1	,8
Zoetermeer Magazine	14	1,2	11,1
anders*	6	,5	4,8
weet niet	6	,5	4,8
niet ingevuld	15	1,3	11,9
subtotaal (gehoord van de campagne)	126	10,8	100,0
niet van toepassing	1037	89,2	
totaal	1163	100,0	

* andere informatiebron:

- Brief met info over isolatie markt in Meerzicht.
- Buren (2 keer genoemd)
- Ik werk zelf bij de gemeente.
- Internet.
- Via energiebedrijf.

tabel IV-12 invloed van kortingen op de besluitvorming over energiebesparende maatregelen (vraag 52)

	aantal	procent	procent (geldig)
deze maken besluitvorming veel makkelijker	140	12,0	18,3
deze maken besluitvorming iets makkelijker	321	27,6	41,9
geen invloed op besluitvoering	181	15,6	23,6
belemmerend voor besluitvorming	3	,3	,4
niet van toepassing: beslist daarover zelf niet mee	93	8,0	12,1
niet ingevuld	28	2,4	3,7
subtotaal	766	65,9	100,0
vraag is niet van toepassing	397	34,1	
totaal	1163	100,0	

BIJLAGE V kruistabellen

tabel V-1 *toepassing van muurisolatie naar type koopwoning (hoogbouw of laagbouw)*

investering: muurisolatie		type koopwoning		
		hoogbouw	laagbouw	totaal
investering toegepast:	aantal	63	382	445
bij koop al aanwezig	procent	55,8	71,4	68,7
investering toegepast:	aantal	4	20	24
na koop uitgevoerd	procent	3,5	3,7	3,7
aanwezigheid niet bekend	aantal	30	68	98
	procent	26,5	12,7	15,1
investering niet toegepast:	aantal	0	2	2
wordt zeker uitgevoerd	procent	0,0	,4	,3
investering niet toegepast:	aantal	5	25	30
wordt misschien uitgevoerd	procent	4,4	4,7	4,6
investering niet toegepast:	aantal	11	38	49
wordt niet uitgevoerd	procent	9,7	7,1	7,6
totaal	aantal	113	535	648
	procent	100,0	100,0	100,0

tabel V-2 *toepassing van dakisolatie naar type koopwoning (hoogbouw of laagbouw)*

investering: dakisolatie		type koopwoning		
		hoogbouw	laagbouw	totaal
investering toegepast:	aantal	55	372	427
bij koop al aanwezig	procent	50,0	69,8	66,4
investering toegepast:	aantal	2	40	42
na koop uitgevoerd	procent	1,8	7,5	6,5
aanwezigheid niet bekend	aantal	37	52	89
	procent	33,6	9,8	13,8
investering niet toegepast:	aantal	0	3	3
wordt zeker uitgevoerd	procent	0,0	,6	,5
investering niet toegepast:	aantal	5	32	37
wordt misschien uitgevoerd	procent	4,5	6,0	5,8
investering niet toegepast:	aantal	11	34	45
wordt niet uitgevoerd	procent	10,0	6,4	7,0
totaal	aantal	110	533	643
	procent	100,0	100,0	100,0

tabel V-3 *toepassing van vloerisolatie naar type koopwoning (hoogbouw of laagbouw)*

investering: vloerisolatie		type koopwoning		totaal
		hoogbouw	laagbouw	
investering toegepast:	aantal	45	276	321
bij koop al aanwezig	procent	40,5	51,3	49,5
investering toegepast:	aantal	10	53	63
na koop uitgevoerd	procent	9,0	9,9	9,7
aanwezigheid niet bekend	aantal	33	91	124
	procent	29,7	16,9	19,1
investering niet toegepast:	aantal	1	6	7
wordt zeker uitgevoerd	procent	,9	1,1	1,1
investering niet toegepast:	aantal	6	53	59
wordt misschien uitgevoerd	procent	5,4	9,9	9,1
investering niet toegepast:	aantal	16	59	75
wordt niet uitgevoerd	procent	14,4	11,0	11,6
totaal	aantal	111	538	649
	procent	100,0	100,0	100,0

tabel V-4 *toepassing van HR++-glas naar type koopwoning (hoogbouw of laagbouw)*

investering: HR++-glas		type koopwoning		totaal
		hoogbouw	laagbouw	
investering toegepast:	aantal	48	250	298
bij koop al aanwezig	procent	42,9	46,2	45,6
investering toegepast:	aantal	8	123	131
na koop uitgevoerd	procent	7,1	22,7	20,1
aanwezigheid niet bekend	aantal	28	67	95
	procent	25,0	12,4	14,5
investering niet toegepast:	aantal	1	12	13
wordt zeker uitgevoerd	procent	,9	2,2	2,0
investering niet toegepast:	aantal	16	47	63
wordt misschien uitgevoerd	procent	14,3	8,7	9,6
investering niet toegepast:	aantal	11	42	53
wordt niet uitgevoerd	procent	9,8	7,8	8,1
totaal	aantal	112	541	653
	procent	100,0	100,0	100,0

tabel V-5 *toepassing van zonnepanelen naar type koopwoning (hoogbouw of laagbouw)*

investering: zonnepanelen		type koopwoning		totaal
		hoogbouw	laagbouw	
investering toegepast:	aantal	1	19	20
bij koop al aanwezig	procent	,9	3,7	3,2
investering toegepast:	aantal	1	21	22
na koop uitgevoerd	procent	,9	4,1	3,5
aanwezigheid niet bekend	aantal	15	8	23
	procent	13,6	1,5	3,7
investering niet toegepast:	aantal	0	9	9
wordt zeker uitgevoerd	procent	0,0	1,7	1,4
investering niet toegepast:	aantal	22	202	224
wordt misschien uitgevoerd	procent	20,0	39,1	35,7
investering niet toegepast:	aantal	71	258	329
wordt niet uitgevoerd	procent	64,5	49,9	52,5
totaal	aantal	110	517	627
	procent	100,0	100,0	100,0

tabel V-6 *toepassing van muurisolatie naar jaar van oplevering (vóór 1990, dan wel 1990 of later)*

investering: muurisolatie		oplevering woning		totaal
		vóór 1990	1990 of later	
investering toegepast:	aantal	175	263	438
bij koop al aanwezig	procent	49,6	93,3	69,0
investering toegepast:	aantal	23	0	23
na koop uitgevoerd	procent	6,5	0,0	3,6
aanwezigheid niet bekend	aantal	80	13	93
	procent	22,7	4,6	14,6
investering niet toegepast:	aantal	2	0	2
wordt zeker uitgevoerd	procent	,6	0,0	,3
investering niet toegepast:	aantal	29	1	30
wordt misschien uitgevoerd	procent	8,2	,4	4,7
investering niet toegepast:	aantal	44	5	49
wordt niet uitgevoerd	procent	12,5	1,8	7,7
totaal	aantal	353	282	635
	procent	100,0	100,0	100,0

tabel V-7 *toepassing van dakisolatie naar jaar van oplevering (vóór 1990, dan wel 1990 of later)*

investering: dakisolatie		oplevering woning		totaal
		vóór 1990	1990 of later	
investering toegepast:	aantal	164	258	422
bij koop al aanwezig	procent	46,6	92,8	67,0
investering toegepast:	aantal	38	2	40
na koop uitgevoerd	procent	10,8	,7	6,3
aanwezigheid niet bekend	aantal	71	13	84
	procent	20,2	4,7	13,3
investering niet toegepast:	aantal	3	0	3
wordt zeker uitgevoerd	procent	,9	0,0	,5
investering niet toegepast:	aantal	36	0	36
wordt misschien uitgevoerd	procent	10,2	0,0	5,7
investering niet toegepast:	aantal	40	5	45
wordt niet uitgevoerd	procent	11,4	1,8	7,1
totaal	aantal	352	278	630
	procent	100,0	100,0	100,0

tabel V-8 *toepassing van vloerisolatie naar jaar van oplevering (vóór 1990, dan wel 1990 of later)*

investering: vloerisolatie		oplevering woning		totaal
		vóór 1990	1990 of later	
investering toegepast:	aantal	95	221	316
bij koop al aanwezig	procent	26,8	78,4	49,7
investering toegepast:	aantal	56	5	61
na koop uitgevoerd	procent	15,8	1,8	9,6
aanwezigheid niet bekend	aantal	83	36	119
	procent	23,4	12,8	18,7
investering niet toegepast:	aantal	7	0	7
wordt zeker uitgevoerd	procent	2,0	0,0	1,1
investering niet toegepast:	aantal	55	4	59
wordt misschien uitgevoerd	procent	15,5	1,4	9,3
investering niet toegepast:	aantal	58	16	74
wordt niet uitgevoerd	procent	16,4	5,7	11,6
totaal	aantal	354	282	636
	procent	100,0	100,0	100,0

tabel V-9 *toepassing van HR++-glas naar jaar van oplevering (vóór 1990, dan wel 1990 of later)*

investering: HR++-glas		oplevering woning		totaal
		vóór 1990	1990 of later	
investering toegepast:	aantal	86	207	293
bij koop al aanwezig	procent	23,6	75,5	45,9
investering toegepast:	aantal	120	9	129
na koop uitgevoerd	procent	32,9	3,3	20,2
aanwezigheid niet bekend	aantal	57	33	90
	procent	15,6	12,0	14,1
investering niet toegepast:	aantal	10	3	13
wordt zeker uitgevoerd	procent	2,7	1,1	2,0
investering niet toegepast:	aantal	53	9	62
wordt misschien uitgevoerd	procent	14,5	3,3	9,7
investering niet toegepast:	aantal	39	13	52
wordt niet uitgevoerd	procent	10,7	4,7	8,1
totaal	aantal	365	274	639
	procent	100,0	100,0	100,0

tabel V-10 *toepassing van zonnepanelen naar jaar van oplevering (vóór 1990, dan wel 1990 of later)*

investering: zonnepanelen		oplevering woning		totaal
		vóór 1990	1990 of later	
investering toegepast:	aantal	2	18	20
bij koop al aanwezig	procent	,6	6,8	3,3
investering toegepast:	aantal	13	7	20
na koop uitgevoerd	procent	3,7	2,6	3,3
aanwezigheid niet bekend	aantal	16	5	21
	procent	4,6	1,9	3,4
investering niet toegepast:	aantal	5	4	9
wordt zeker uitgevoerd	procent	1,4	1,5	1,5
investering niet toegepast:	aantal	121	99	220
wordt misschien uitgevoerd	procent	34,7	37,4	35,8
investering niet toegepast:	aantal	192	132	324
wordt niet uitgevoerd	procent	55,0	49,8	52,8
totaal	aantal	349	265	614
	procent	100,0	100,0	100,0

tabel V-11 *toepassing van muurisolatie naar de vraag of het huishouden van de respondent het eerste huishouden is dat de woning bewoont.*

investering: muurisolatie		eerste bewoners?		totaal
		ja	nee	
investering toegepast:	aantal	268	176	444
bij koop al aanwezig	procent	88,2	51,3	68,6
investering toegepast:	aantal	6	18	24
na koop uitgevoerd	procent	2,0	5,2	3,7
aanwezigheid niet bekend	aantal	16	82	98
	procent	5,3	23,9	15,1
investering niet toegepast:	aantal	0	2	2
wordt zeker uitgevoerd	procent	0,0	,6	,3
investering niet toegepast:	aantal	4	26	30
wordt misschien uitgevoerd	procent	1,3	7,6	4,6
investering niet toegepast:	aantal	10	39	49
wordt niet uitgevoerd	procent	3,3	11,4	7,6
totaal	aantal	304	343	647
	procent	100,0	100,0	100,0

tabel V-12 toepassing van dakisolatie naar de vraag of het huishouden van de respondent het eerste huishouden is dat de woning bewoont.

		eerste bewoners?		
investering: dakisolatie		ja	nee	totaal
investering toegepast:	aantal	259	167	426
bij koop al aanwezig	procent	86,0	49,0	66,4
investering toegepast:	aantal	4	38	42
na koop uitgevoerd	procent	1,3	11,1	6,5
aanwezigheid niet bekend	aantal	20	69	89
	procent	6,6	20,2	13,9
investering niet toegepast:	aantal	0	3	3
wordt zeker uitgevoerd	procent	0,0	,9	,5
investering niet toegepast:	aantal	8	29	37
wordt misschien uitgevoerd	procent	2,7	8,5	5,8
investering niet toegepast:	aantal	10	35	45
wordt niet uitgevoerd	procent	3,3	10,3	7,0
totaal	aantal	301	341	642
	procent	100,0	100,0	100,0

tabel V-13 toepassing van vloerisolatie naar de vraag of het huishouden van de respondent het eerste huishouden is dat de woning bewoont.

		eerste bewoners?		
investering: vloerisolatie		ja	nee	totaal
investering toegepast:	aantal	214	107	321
bij koop al aanwezig	procent	71,3	30,7	49,5
investering toegepast:	aantal	16	47	63
na koop uitgevoerd	procent	5,3	13,5	9,7
aanwezigheid niet bekend	aantal	38	86	124
	procent	12,7	24,7	19,1
investering niet toegepast:	aantal	0	7	7
wordt zeker uitgevoerd	procent	0,0	2,0	1,1
investering niet toegepast:	aantal	12	47	59
wordt misschien uitgevoerd	procent	4,0	13,5	9,1
investering niet toegepast:	aantal	20	54	74
wordt niet uitgevoerd	procent	6,7	15,5	11,4
totaal	aantal	300	348	648
	procent	100,0	100,0	100,0

tabel V-14 toepassing van HR++-glas naar de vraag of het huishouden van de respondent het eerste huishouden is dat de woning bewoont.

		eerste bewoners?		
investering: HR++-glas		ja	nee	totaal
investering toegepast:	aantal	194	103	297
bij koop al aanwezig	procent	64,7	29,3	45,6
investering toegepast:	aantal	38	93	131
na koop uitgevoerd	procent	12,7	26,4	20,1
aanwezigheid niet bekend	aantal	36	59	95
	procent	12,0	16,8	14,6
investering niet toegepast:	aantal	2	11	13
wordt zeker uitgevoerd	procent	,7	3,1	2,0
investering niet toegepast:	aantal	14	49	63
wordt misschien uitgevoerd	procent	4,7	13,9	9,7
investering niet toegepast:	aantal	16	37	53
wordt niet uitgevoerd	procent	5,3	10,5	8,1
totaal	aantal	300	352	652
	procent	100,0	100,0	100,0

tabel V-15 toepassing van zonnepanelen naar de vraag of het huishouden van de respondent het eerste huishouden is dat de woning bewoont.

		eerste bewoners?		
		ja	nee	totaal
investering: zonnepanelen:				
investering toegepast:	aantal	14	6	20
bij koop al aanwezig	procent	4,9	1,8	3,2
investering toegepast:	aantal	14	8	22
na koop uitgevoerd	procent	4,9	2,4	3,5
aanwezigheid niet bekend	aantal	6	17	23
	procent	2,1	5,0	3,7
investering niet toegepast:	aantal	5	4	9
wordt zeker uitgevoerd	procent	1,7	1,2	1,4
investering niet toegepast:	aantal	96	127	223
wordt misschien uitgevoerd	procent	33,3	37,6	35,6
investering niet toegepast:	aantal	153	176	329
wordt niet uitgevoerd	procent	53,1	52,1	52,6
totaal	aantal	288	338	626
	procent	100,0	100,0	100,0

tabel V-16 de vraag of het huishouden van de respondent het eerste huishouden is dat de woning bewoont, naar de periode van oplevering.

		eerste bewoners?		
		ja	nee	totaal
voor 1990	aantal	116	303	419
	procent	27,7	72,3	100,0
1990 of later	aantal	217	94	311
	procent	69,8	30,2	100,0
totaal	aantal	333	397	730
	procent	45,6%	54,4%	100,0%